

แนวทางการป้องกันการละเมิดพระวินัยของภิกษุในสังคมไทย
A Guideline to Prevent Buddhist Discipline Violation
for monks in Thai Society

พระมหาบุญส่ง สิริภทโท

Phramaha Boonsong Siribhaddo

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

Ph.D. Student, Department of Buddhist Studies

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

พระมหาอดิเดช สติวโร

Phramaha Adidej Sativaro

คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Buddhism, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail : nam_yen_2009@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 19 เมษายน 2563

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 14 ธันวาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 16 ธันวาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเอกสารเชิงคุณภาพร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการละเมิดพระวินัยของภิกษุในสังคมไทย (2) เพื่อศึกษาการป้องกันการละเมิดพระวินัยของภิกษุในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท และ (3) เพื่อเสนอแนวทางการป้องกันการละเมิดพระวินัยของภิกษุในสังคมไทย

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาการละเมิดพระวินัยของภิกษุในสังคมไทยเกิดจากปัจจัย 3 ประการ คือ 1) การไม่รู้พระวินัย 2) การไม่ปฏิบัติตามพระวินัย 3) การตีความพระวินัยต่างกัน โดยมีสาเหตุจากการศึกษาและการปกครองคณะสงฆ์ ความสัมพันธ์กับอุบาสก อุบาสิกา และสภาพสังคมไทยเปลี่ยนไป ผลร้ายแรงที่สุดของการละเมิดพระวินัย คือ อาบัติปาราชิก เกี่ยวข้องกับความผิด 4 อย่าง คือ 1) เสพเมถุน 2) ลักของของคนอื่นที่มีราคา 5 มาสก 3) จงใจฆ่ามนุษย์ และ 4) อวดอุตตริมนุสสธรรมที่ไม่มีในตน

แนวทางการป้องกันการละเมิดพระวินัยโดยภาพรวม 1) ฝ่ายพระสงฆ์ ภิกษุต้องป้องกันตนเอง ด้วยหลักธรรมคือ หิริและโอตตปปะ สติ สัมปชัญญะ สร้างสมณสัญญา คณะสงฆ์ คือ คณะสงฆ์ผู้ใกล้ชิด คอยแนะนำ บอกสอน ประพฤติปฏิบัติให้ดูเป็นแบบอย่าง คณะสงฆ์ผู้ปกครอง มีอำนาจหน้าที่ปกครอง โดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และพระวินัย 2) ฝ่ายฆราวาส คอยช่วยป้องกัน สอดส่องดูแล

คำสำคัญ : แนวทางการป้องกัน, การละเมิดพระวินัย, ภิกษุในสังคมไทย

ABSTRACT

This research was conducted in the form of qualitative research along with in-depth interviews consisted of 3 objectives as follows:- (1) to study problems on violation against Buddhist Disciplines of monks in Thai society; (2) to study the prevention of violation against Buddhist Disciplines of monks in Theravada Buddhist scriptures; and (3) to propose the guideline to prevent Buddhist Discipline violation for monks in Thai society.

The results revealed that problems on violation against Buddhist Disciplines of monks in Thai society were caused by 3 factors: 1) lack of knowledge on Buddhist Disciplines; 2) failure to comply with Buddhist Disciplines; and 3) different interpretation of Buddhist Disciplines. These problems were caused by education and Sangha administration, relationship with lay followers, and changing of Thai society. The most severe punishment of violation against Buddhist Disciplines was Pārājika which related to 4 heavy offences including: 1) having a sexual intercourse; 2) steal any precious belonging of other persons with the value of 5 māsa; 3) having intention to kill any human beings; and 4) claiming any Dhamma abilities that such person does not have.

In overall , the guideline to prevent Buddhist Disciplines violation for monks were as follows: 1) Monks must protect themselves with Dhamma principles, i.e., moral shame and moral dread, mindfulness, clear comprehension, and Samāṇasāṅgī and Sangha must suggest, teach, and be the good model. The administrative monks must responsible for administration with the Sangha Acts and Buddhist Disciplines. 2) Laymen must help in supervising and preventing.

Keywords: A Guideline to Prevent, Buddhist Discipline Violation, Monks in Thai Society

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเคารพกฎระเบียบเป็นหลักการพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมโดยปกติสุข ไม่ว่าจะเป็นสังคมใดหรือประเทศใดก็ตาม การอยู่ร่วมกันของผู้คนเป็นจำนวนมากต้องอาศัยกฎระเบียบกติกาของสังคม ซึ่งคนในสังคมนั้นๆ จะต้องเรียนรู้กฎกติกาของสังคม พร้อมทั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมร่วมกัน นั่นคือต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎกติกาที่ร่วมกันกำหนดไว้ บ่อยครั้งที่ปัญหาสังคมเกิดจากการที่คนในสังคมไม่ประพฤติปฏิบัติตามกฎกติกา ยั่วยุละเมิดกฎระเบียบ ดังนั้น การมีกฎกติกาไม่ได้หมายความว่าทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยเสมอไป ถ้าหากว่าผู้คนในสังคมยังขาดจิตสำนึกในการที่จะปฏิบัติตามครรลองทางสังคม

การอบรมสมาชิกในสังคมให้เกิดการเรียนรู้กฎระเบียบและกติกาของสังคม คือ การถ่ายทอดวิถีชีวิต วัฒนธรรมและการทำให้สมาชิกในสังคมนั้นสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง ซึ่งในสังคมที่ได้มีการจัดระเบียบอย่างดีแล้วนั้น การอบรมให้เรียนรู้กฎระเบียบของสังคมเป็นกระบวนการที่จะต้องกระทำเริ่มตั้งแต่วัยเด็กจนถึงผู้ใหญ่ สมาชิกในสังคมจะต้องเรียนรู้กฎเกณฑ์ใหม่ๆ ยอมรับและปฏิบัติตามเพื่อให้การดำรงชีวิตของสมาชิกในสังคมได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ในสังคมไทยเมื่อก้าวถึงพระสงฆ์หรือพระภิกษุสงฆ์ ย่อมรู้เข้าใจกันโดยทั่วไปว่ากลุ่มผู้เป็นสมาชิกในองค์กรของพระพุทธศาสนา มีประวัติศาสตร์มาแต่ยุคโบราณ เป็นกลุ่มของผู้ที่มีทัศนคติ มีความประพฤติสอดคล้องกัน ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงจัดตั้งขึ้นให้ปฏิบัติตามครรลองธรรมที่ทรงประสงค์ (สมิทธิพล เนตรนิมิตร, 2553, หน้า 1) พระสงฆ์เป็นสังคมหนึ่งที่แตกต่างจากสังคมทั่วไป มีรูปแบบของการดำเนินชีวิตที่มีลักษณะพิเศษ เพื่อให้โอกาสแก่สมาชิกพระสงฆ์ได้ดำเนินชีวิตไปยังจุดหมายตามกรอบการดำเนินชีวิตที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ หลักการดำเนินชีวิตที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้นี้เรียกว่า “พระวินัย” (วิ.มหา. 1/39/29)

พระวินัยคือกฎระเบียบและหลักปฏิบัติที่พระพุทธเจ้าทรงวางไว้ให้ภิกษุผู้บวชเข้ามาในพระพุทธศาสนาได้ประพฤติปฏิบัติเพื่อความเรียบร้อยดีงามในหมู่สงฆ์ แต่ในสังคมไทยปัจจุบันนี้ ได้มีภิกษุบางรูปไม่ประพฤติปฏิบัติตามพระวินัยนั้น ได้มีการล่วงละเมิดพระวินัย เช่น เสพเมถุน ลักทรัพย์ ดื่มสุรา แสวงหาปัจจัย 4 โดยไม่ถูกต้อง ตีความคำสอนผิดเพี้ยนไปจากพระวินัยของพระพุทธเจ้า เป็นต้น ซึ่งการล่วงละเมิดไม่ประพฤติปฏิบัติตามพระวินัยนี้มีผลกระทบต่อดังตัวของภิกษุเอง ต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์และพระพุทธศาสนาโดยรวม ทำให้ศรัทธาของชาวพุทธที่มีต่อพระสงฆ์และพระพุทธศาสนาหวั่นไหว ดังนั้น จึงสมควรที่จะได้ศึกษาให้ทราบรายละเอียดของสภาพปัญหา สาเหตุ และผลกระทบของการละเมิดพระวินัยของภิกษุในสังคมไทยในปัจจุบัน

ในตอนต้นพุทธสมัยยังไม่มีข้อบัญญัติทางพระวินัย ภิกษุที่บวชเข้ามาสู่พระพุทธศาสนาได้สำเร็จมรรคผลเบื้องต้นกันเป็นส่วนมาก ศิล ระเบียบและวินัย จึงเกิดขึ้นแก่ท่านโดยอัตโนมัติ แต่เมื่อมีคนเข้ามาบวชเพิ่มเป็นจำนวนมากขึ้น เจตนาในการบวชของแต่ละคนแตกต่างกัน รวมทั้งพื้นฐานทางอภิปุญญา ความประพฤติลดหล่นกันไป การแสดงออกในทางที่ไม่เหมาะสมจึงเกิดขึ้น (พระเทพดิลก (ระแบบ จิตภาโณ), 2551, หน้า 81) มีภิกษุบางรูป ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของพระอุปัชฌาย์ อาจารย์ ยังเห็นแก่ปากท้อง เล่นสนุก คึกคะนอง ยังมีใจรักผู้หญิง ตัดใจออกจากกามคุณไม่ได้ ประพฤติไม่ดี ไม่งาม ประพฤติล่วงละเมิดพระวินัย เช่น เสพเมถุน (วิ.มหา. 1/38/26) ซักชวนกันเดินทางไกลร่วมกันกับมาตุคาม (วิ.มหา. 2/413/522) นั่งในที่ลับกับภิกษุณีสองต่อสอง (วิ.มหา. 2/199/363) ซึ่งความประพฤติเสียหายเหล่านี้ล้วนเป็นภัยอันตรายแก่การดำรงเพศของภิกษุทั้งสิ้น ความประพฤติเสียหายที่ภิกษุได้กระทำลงไปนั้นทำให้ภิกษุต้องเศร้าหมอง มีศีลต่าง ศีลพร้อย ศีลทะลุ ไม่ปรารถนาจะบวชอยู่ในบรรพพระพุทธศาสนาอีกต่อไป จึงกล่าวได้ว่าการล่วงละเมิดพระวินัยมีผลกระทบต่อการประพฤติพรหมจรรย์ของภิกษุ สมควรที่จะได้ศึกษาให้ทราบรายละเอียดของสภาพปัญหา สาเหตุ และผลของการละเมิดพระวินัย เป็นต้น ที่มีปรากฏอยู่ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา

พระพุทธเจ้ามิได้ทรงบัญญัติพระวินัยไว้ล่วงหน้า เมื่อเกิดเหตุไม่ดี ไม่งาม มีภิกษุประพฤติเสียหายขึ้นแก่หมู่สงฆ์ พระพุทธองค์จึงทรงประชุมสงฆ์เพื่อบัญญัติเป็นข้อห้ามมิให้ภิกษุอื่นฝ่าฝืนกระทำตาม โดยมีขั้นตอนคือ (1) มีภิกษุประพฤติไม่สมควรแก่สมณภาวะและมีชาวบ้านติเตียน (2) พระพุทธองค์ตรัสสั่งให้ประชุมสงฆ์ตรัสสอบสวนในท่ามกลางสงฆ์ เมื่อภิกษุผู้กระทำผิดยอมรับสารภาพ ทรงชี้โทษแห่งการประพฤติเสียหายและตรัสบอกอานิสงส์แห่งการสำรวมระวัง แล้วจึงทรงบัญญัติห้ามมิให้ภิกษุกระทำอย่างนั้นอีกต่อไป โดยทรงกำหนดโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนหรือล่วงละเมิดเรียกว่า ปรีบอาบัติ และสิกขาบทในพระวินัยที่ทรงบัญญัติไว้ทั้งที่เป็นอาทิพรหมจริยกาสิกขาและอภิสมจาริกสิกขานั้นก็น่าจะมีอยู่หลายสิกขาบทที่เป็นเครื่องป้องกันการละเมิดพระวินัยของภิกษุ สมควรจะได้ศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการป้องกันการละเมิดพระวินัยของภิกษุ

ผู้วิจัยเห็นว่า หากศึกษารายละเอียดให้รอบด้านจะทำให้ทราบสภาพปัญหา สาเหตุ การแก้ไข และแนวทางการป้องกันการละเมิดพระวินัยของภิกษุในสังคมไทยได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการละเมิดพระวินัยของภิกษุในสังคมไทย
2. เพื่อศึกษาการป้องกันการละเมิดพระวินัยของภิกษุในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท
3. เพื่อเสนอแนวทางการป้องกันการละเมิดพระวินัยของภิกษุในสังคมไทย

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ประกอบด้วยการวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาของงานวิจัยเรื่องนี้จะมุ่งเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี ในเรื่องการละเมิดพระวินัยร้ายแรงของภิกษุ ได้แก่ อาบัติปาราชิก 4 ตามเนื้อหาที่ปรากฏในพระไตรปิฎกและอรรถกถาเป็นหลัก ส่วนเนื้อหาในแหล่งความรู้อื่นเป็นส่วนเสริมเท่าที่เหมาะสม
2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สัมภาษณ์เชิงลึกนักวิชาการผู้ทรงความรู้ 4 ท่าน โดยแบ่งออกเป็น สัมภาษณ์พระเถรานุเถระผู้ทรงความรู้พระวินัย 2 ท่าน และสัมภาษณ์นักวิชาการด้านศาสนา 2 ท่าน

4. นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ภิกษุ หมายถึง พระภิกษุผู้บวชในพระพุทธศาสนาเถรวาท

พระวินัย หมายถึง ข้อบัญญัติหรือสิกขาบทที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้เป็นระเบียบแบบแผนให้ภิกษุได้ประพฤติปฏิบัติตาม

การละเมิดพระวินัย หมายถึง การฝ่าฝืนประพฤติดิตพระวินัยร้ายแรง อันได้แก่ อาบัติปาราชิก 4 ที่มีฐานความผิดเริ่มต้นมาจากสตรี ทรัพย์สินของผู้อื่น ชีวิตและร่างกายของผู้อื่น การหลอกลวงผู้อื่นเลี้ยงชีพ

สตรี หมายถึง หญิงที่มีปฏิสัมพันธ์กับภิกษุเป็นเหตุให้ภิกษุเกิดกามราคะ ล่วงละเมิดพระวินัย

ทรัพย์สินของผู้อื่น หมายถึง วัตถุสิ่งของของบุคคลอื่นที่ภิกษุเกิดความโลภเป็นเหตุให้ล่วงละเมิดพระวินัย

ชีวิตและร่างกายของผู้อื่น หมายถึง ชีวิตและร่างกายของบุคคลอื่นที่เป็นเหตุให้ภิกษุเกิดโทสะ ล่วงละเมิดพระวินัย

การหลอกลวงผู้อื่นเลี้ยงชีพ หมายถึง การกล่าวอวดอ้างตนเองของภิกษุให้บุคคลอื่นหลงเชื่อเพื่อมุ่งหวังลาภสักการะ

แนวทางการป้องกัน หมายถึง ข้อเสนอแก้ไขการล่วงละเมิดพระวินัยของภิกษุ

สังคมไทย หมายถึง สภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตของภิกษุร่วมกับประชาชนในบริบทของประเทศไทย

5. ผลการวิจัย

5.1 สภาพปัญหาการละเมิดพระวินัยของภิกษุในสังคมไทย

ผลการวิจัย พบว่า “พระวินัย” คือ พุทธบัญญัติเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตและวิธีดำเนินกิจการต่างๆ ของภิกษุสงฆ์และภิกษุณีสงฆ์ แบ่งเป็น 2 อย่าง คือ 1. อาทิพรหมจริยกาสิกขา คือ หลักการศึกษาอบรมในฝ่ายบัญญัติหรือข้อปฏิบัติอันเป็นเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้เพื่อป้องกันความเสียหายโดยปรับโทษหนักบ้าง เบาบ้าง เรียกว่า พระภิกษุปาติโมกข์ 2. อภิสมจาริกาสิกขา คือ หลักการศึกษาอบรมในฝ่ายขนบธรรมเนียมเกี่ยวกับมรรยาทและความเป็นอยู่ที่ดีงามสำหรับชักนำความประพฤติ ความเป็นอยู่ของพระสงฆ์ให้ดีงามมีคุณค่า น่าเลื่อมใสศรัทธายิ่งขึ้นไป

พระวินัยเป็นคำสอนสำคัญของพระพุทธเจ้าคู่กับคำสอนอีกส่วนหนึ่งที่เรียกว่า “พระธรรม” พระวินัยมีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนา เนื่องจากเป็นกฎระเบียบข้อบังคับอย่างชัดเจน มีการกำหนดโทษตามสมควรแก่ความผิด และมีการเสนอวิธีออกจากความผิดนั้นไว้อย่างชัดเจน

สภาพปัญหาการละเมิดพระวินัยของภิกษุในสังคมไทยเกิดจากปัจจัย 3 ประการ คือ 1) การไม่รู้พระวินัย 2) การไม่ปฏิบัติตามพระวินัย 3) การตีความพระวินัยต่างกัน โดยมีสาเหตุจากการศึกษาและการปกครองคณะสงฆ์ ความสัมพันธ์กับอุบาสก อุบาสิกา และสภาพสังคมไทยเปลี่ยนไป

ผลร้ายแรงที่สุดของการละเมิดพระวินัย คือ อาบัติปาราชิก เกี่ยวข้องกับความผิด 4 อย่าง คือ 1) เสพเมถุน 2) ลักของของคนอื่นที่มีราคา 5 มาสก 3) จงใจฆ่ามนุษย์ และ 4) อวดอุตตริมนุสสธรรมที่ไม่มีในตน โดยมีฐานความผิดเริ่มต้นมาจากสตรี ทรัพย์สินของผู้อื่น ชีวิตและร่างกายของผู้อื่น การหลอกลวงผู้อื่นเลี้ยงชีพ ภิกษุจะล่วงละเมิดพระวินัย “ด้วยอาการ 6 อย่าง คือ 1) ต้องด้วยไม่ละอาย 2) ต้องด้วยไม่รู้ว่าจะสิ่งนี้เป็นอาบัติ 3) ต้องด้วยสงสัยแล้วขึ้นทำลง 4) ต้องด้วยสำคัญว่าควรในของที่ไม่ควร 5) ต้องด้วยสำคัญว่าไม่ควรในสิ่งของที่ควร และ 6) ต้องด้วยลืมนสติ (มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2560, หน้า 2)

5.2 การป้องกันการละเมิดพระวินัยของภิกษุในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท

ในสมัยพุทธกาลการละเมิดพระวินัยจนเป็นเหตุให้พระพุทธเจ้าได้บัญญัติสิกขาบทจำนวนมาก บางสิกขาบทบัญญัติแค่ครั้งเดียว แต่บางสิกขาบทมีการแก้ไขเพื่อให้เกิดความรัดกุมยิ่งขึ้น บางสิกขาบทมีการผ่อนปรนเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์ อย่างไรก็ตามพบว่า พระวินัยที่มีผลร้ายแรงต่อภิกษุในสมัยพุทธกาลก็มีรายละเอียดเหมือนกับในสังคมไทย คือ การต้องอาบัติปาราชิก ทำให้ผู้ละเมิดขาดจากความเป็นภิกษุ ไม่สามารถแก้ไขได้ มี 4 สิกขาบท คือ 1. ภิกษุเสพเมถุนธรรมกับมนุษย์ อมนุษย์หรือสัตว์เดรัจฉานตัวเมียทางทวารหนัก ทวารเบาหรือปาก เว้นแต่ภิกษุนั้นไม่รู้สีกตัว ไม่ยินดี วิกลจริต มีจิตฟุ้งซ่าน ประสบกับทุกขเวทนาหนักหรือต้องอาบัตินี้เป็นรูปแรก 2. ภิกษุลักเอาทรัพย์ที่คนอื่นไม่ให้ได้ราคา 5 มาสก เว้นแต่ถือเอาด้วยความคุ้นเคย คือ เคยเห็นกันมา เคยคบกันมา เคยบอกอนุญาตกันไว้ เขายังมีชีวิตอยู่ รู้ว่าเมื่อเราถือเอาแล้วเขาจักพอใจ 3. ภิกษุจงใจฆ่าเองหรือใช้ให้คนอื่นฆ่ามนุษย์ให้ตาย เว้นแต่ไม่ได้จงใจฆ่า ไม่รู้ ไม่มีความประสงค์จะฆ่า วิกลจริต มีจิตฟุ้งซ่าน ประสบทุกขเวทนาหนักหรือต้องอาบัตินี้เป็นรูปแรก 4. ภิกษุจงใจอวดอุตตริมนุสสธรรมที่ไม่มีในตน เว้นแต่ผู้สำคัญว่าได้บรรลุ ไม่มีความประสงค์จะกล่าวอวด วิกลจริต มีจิตฟุ้งซ่าน ประสบทุกขเวทนาหนักหรือเป็นผู้ต้องอาบัตินี้เป็นรูปแรก

ในคัมภีร์พระพุทธศาสนามีการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการละเมิดพระวินัยของภิกษุกล่าวเฉพาะกรณีอาบัติปาราชิก พบว่ามีหลายแนวทางทั้งมาตรการทางพระวินัยและแก้ด้วยหลักธรรม กล่าวโดยสรุปดังต่อไปนี้

1. แก้ปัญหาเสพเมถุนด้วยการวินิจฉัยตัดสินภิกษุผู้กระทำความผิดโดยอาศัยพระวินัยธรผู้ชำนาญพระวินัย จากนั้นมีการลงโทษด้วยการให้ลาสิกขาจากความเป็นภิกษุ พร้อมกันนั้นก็มีการชี้แจงโทษ ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดพระวินัย ในด้านการประพฤติปฏิบัติก็อาจป้องกันได้ด้วยการปลูกฝังให้ภิกษุมีสมณสัญญาอบรมสั่งสอนตามหลักนวกภิกษุธรรม ปลูกฝังให้เกิดกามสังวรและเจริญอุสุภสัญญาเมื่อถูกกามราคะครอบงำ

2. แก้ปัญหาการลักทรัพย์ของคนอื่นด้วยการดำเนินชีวิตด้วยความสันโดษและรักษาปาริสุทธิศีล 4 ให้บริสุทธิ์ กล่าวคือดำเนินชีวิตและเลี้ยงชีพด้วยความมกน้อยสันโดษ อาศัยปัจจัย 4 ที่คลุหุสถ์ถวายเท่าที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ บริโภคหรือใช้สอยเฉพาะปัจจัยที่คนอื่นถวายเท่านั้น โดยที่สุดต้องไม่ละเมิดสิกขาบทที่เกี่ยวกับเงินทอง หากมีคนนำเงินทองหรือสิ่งของมาถวาย ต้องมอบหมายให้เวยาวัจกรเป็นผู้ดำเนินการตามวิธีที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ในพระวินัย

3. แก้ปัญหาการฆ่ามนุษย์หรือทำร้ายร่างกายคนอื่นด้วยการเจริญพรหมวิหาร โดยมีความรักในเพื่อนมนุษย์ คิดอยากให้เขามีความสุข พลอยยินดีเมื่อเขามีความสุข แต่เมื่อเขาประสบทุกข์ด้วยอำนาจกรรมที่เขาทำไว้ ก็ให้วางใจว่าเป็นไปตามกรรม ขณะเดียวกันก็ควรศึกษาเรื่องกฎแห่งกรรมให้เข้าใจชัด โดยพิจารณาว่ากรรมที่มนุษย์กระทำ ไม่ว่าจะเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่วย่อมมีผลตามมาเสมอ ไม่สามารถหนีพ้นกฎแห่งกรรมได้

4. แก้ปัญหาการรอดูตดริมนุสธรรมด้วยการดำเนินชีวิตและเลี้ยงชีพด้วยความสันโดษ เว้นอนสนากรรม ไม่ทำเดรจฉานวิชา ตั้งอยู่ในอริยวงศ์ พิจารณาปัพพชิตอกนิหปัจจเวกขณะเพื่อให้เกิดสมณสัญญา และละอกศลมอันเป็นเหตุให้เกิดความโลภในลาภสักการะ

5.3 แนวทางการป้องกันการละเมิดพระวินัยของภิกษุในสังคมไทย

ผู้วิจัยเสนอแนวทางการป้องกันการละเมิดพระวินัยของภิกษุในสังคมไทยโดยอาศัยข้อมูลจากพระวินัยปิฎกและการสัมภาษณ์นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา 4 ท่าน สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. แนวทางการป้องกันและแก้ไขการละเมิดพระวินัยเกี่ยวกับสตรี : ต้องปลูกฝังให้ภิกษุยินดีในการประพฤติพรหมจรรย์ ไม่ละเมิดสิกขาบทเกี่ยวกับการประพฤติผิดต่อสตรีมีเสพเมถุนและอาบัติที่เกี่ยวข้องกับสตรีสิกขาบทต่างๆ มีความสำรวมในกาม รักษาสมณสัญญา มีหิริโอตตปปะ พิจารณาสุกสสัญญา ในด้านความประพฤติไม่ทำตัวใกล้ชิดสนทนากับสตรีจนเกินไป รวมทั้งให้ระงับการใช้คำพูด การให้ความสงเคราะห์หรือการเกี่ยวข้องกับสตรี เพราะแม้จะทำด้วยใจบริสุทธิ์ แต่ก็อาจเป็นที่ครหานินทาของประชาชนผู้พบเห็น

2. แนวทางการป้องกันและแก้ไขการละเมิดพระวินัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของคนอื่น : ต้องพยายามไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทั้งที่เป็นของบุคคลอื่นและของวัด ไม่ละเมิดสิกขาบทเกี่ยวกับเงินและทอง รักษาปาริสุทธิสีล 4 ให้บริสุทธิ์และดำรงชีพด้วยความมกัน้อยสันโดษในปัจจุบัน 4 ในด้านการดูแลทรัพย์สินควรมอบหมายให้เวยาวัจกรหรือกรรมการวัดเป็นผู้ดูแลทรัพย์สิน โดยตั้งเป็นคณะกรรมการและมีการทำบัญชีทรัพย์สินและบัญชีรายรับ-รายจ่าย อย่างชัดเจน และควรมีการตรวจสอบบัญชีจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อความโปร่งใสในการทำงาน

3. แนวทางการป้องกันและแก้ไขการละเมิดพระวินัยเกี่ยวกับชีวิตร่างกายคนอื่น : ต้องมีความเมตตาต่อผู้อื่น ไม่เบียดเบียนคนอื่นด้วยกาย วาจา ใจ กิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและร่างกายของคนอื่น ต้องมีความรอบคอบ ไม่ให้เกิดผลกระทบต่อกัน ในด้านความประพฤติให้เจริญพรหมวิหารธรรมและเชื่อในกฎแห่งกรรม พยายามทำความดีต่อกันด้วยหวังอนเคราะห์ช่วยเหลือ

4. แนวทางการป้องกันและแก้ไขการละเมิดพระวินัยเกี่ยวกับการหลอกลวงคนอื่นเลี้ยงชีพ : ต้องระมัดระวังในการพูดเรื่องคุณวิเศษต่อคนอื่น เพราะเสี่ยงต่อการทำผิดพระวินัยและมีผลกระทบต่อพระพุทธศาสนา ภิกษุควรตั้งอยู่ในอริยวงศ์ คือ ดำรงชีพด้วยความสันโดษ รักษาปาริสุทธิสีล 4 ให้บริสุทธิ์ มีหิริ โอตตปปะ ไม่ประกอบอนเสนา หมั่นพิจารณาหน้าที่ของบรรพชิตให้เกิดสมณสัญญา มีความภาคภูมิใจในศีลของตนและทำความเพียรเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในการปฏิบัติธรรม เพื่อจะได้มีความองอาจกล้ากล้าในท่ามกลางสงฆ์

สำหรับภิกษุผู้ละเมิดพระวินัยควรมีการวินิจฉัยจากผู้เชี่ยวชาญพระวินัย หากมีความผิดต้องอาบัติปาราชิกก็ให้ลาสิกขาจากความเป็นภิกษุ หากต้องอาบัติสังฆาทิเสสก็ให้อยู่ปริวาสกรรมตามจำนวนวันที่ปกปิด หากต้องอาบัติอื่นๆ มีปาจิตติยเป็นต้น ก็ให้แสดงต่อหน้าภิกษุอื่น แล้วสำรวมระวังไม่ละเมิดพระวินัยนั้นๆ อีกต่อไป

แนวทางการป้องกันการละเมิดพระวินัยโดยภาพรวม 1) ฝ่ายพระสงฆ์ ภิกษุต้องป้องกันตนเองด้วยหลักธรรมคือ หิริ โอตตัปปะ สติ สัมปชัญญะ สร้างสมณสัญญา คณะสงฆ์ คือ คณะสงฆ์ผู้ใกล้ชิดคอยแนะนำ บอกสอน ประพฤติปฏิบัติให้ดูเป็นแบบอย่าง คณะสงฆ์ผู้ปกครอง มีอำนาจหน้าที่ปกครองโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และพระวินัย 2) ฝ่ายฆราวาส คอยช่วยป้องกัน สอดส่องดูแล แนวทางการป้องกันการละเมิดพระวินัยของภิกษุในสังคมไทยด้วยรูปแบบ “สังฆประชาร่วมใจ”

6. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา แนวทางการป้องกันการละเมิดพระวินัยของภิกษุในสังคมไทย โดยมุ่งศึกษาปัญหาการละเมิดอาบัติปาราชิก ทำให้พบว่าเป็นปัญหาใหญ่และมีมานาน สมควรที่จะหาทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการวิจัยนี้ต่อสังคม ดังต่อไปนี้

6.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ควรมีการนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์ทั้งในส่วนคณะสงฆ์ผู้ปกครอง ภิกษุทั่วไป อุบาสก อุบาสิกา และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1. คณะสงฆ์ให้การศึกษากับพระวินัยให้มีความเข้าใจชัดและปลูกฝังให้ภิกษุมีศรัทธาในเพศพรหมจรรย์ และรักษาพระวินัยให้บริสุทธิ์ รวมทั้งจัดสภาพสังคมสงฆ์ให้มีความโปร่งใส ไม่เสี่ยงต่อการทำผิดพระวินัย เมื่อมีภิกษุละเมิดพระวินัยก็ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ตามสมควรแก่ความผิด โดยกำหนดให้มีเจ้าคณะผู้ปกครองรับผิดชอบอย่างชัดเจน 2. ภิกษุควรสนใจศึกษาพระวินัยให้แตกฉาน และรักษาพระวินัยให้บริสุทธิ์ 3. อุบาสก อุบาสิกา หาโอกาสส่งเสริมภิกษุสามเณรให้ศึกษาพระวินัย ปฏิบัติตามพระวินัย ไม่ส่งเสริมภิกษุกระทำความผิดพระวินัย ไม่สนับสนุนหรืออุปถัมภ์บำรุงภิกษุที่ละเมิดพระวินัย 4. ส่วนราชการ เช่น สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติควรสรรหาเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับพระวินัย เพื่อเวลาเกิดปัญหาภิกษุทำผิดพระวินัยจะได้ช่วยคณะสงฆ์แก้ไขปัญหา

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ผู้วิจัยเห็นว่า มีเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาการละเมิดพระวินัยของภิกษุในสังคมไทย อีกหลายประเด็นที่ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ได้แก่ 1. การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาพระวินัยแก่ภิกษุในสังคมไทย 2. รูปแบบสำนักเรียนที่จัดการการศึกษาพระวินัยจากคัมภีร์พระวินัยปิฎก อรรถกถาและฎีกา 3. การดำเนินการลงโทษภิกษุผู้ละเมิดอาบัติปาราชิกตามหลักพระวินัยและกฎหมายไทย 4. แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตามพระวินัยและสนับสนุนคณะสงฆ์ให้ลงโทษภิกษุผู้ทำผิดพระวินัยของเจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 5. การฝึกอบรมพระสังฆาธิการผู้ทำหน้าที่วินิจฉัยอาบัติตาธิกรณ์ โดยบูรณาการวิธีการทางพระวินัยกับกฎหมายไทย

บรรณานุกรม

- พระเทพดิลก (ระแบบ จิตตยาโณ). (2551). **ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาราชวิทยาลัย. (2560). **นวโกวาท**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- สมิทพิล เนตรนิมิตร. (2553). **ภาพชีวิตของพระสงฆ์ในอริยวินัย**. กรุงเทพฯ: บริษัท นีโอ ดิจิตอล จำกัด.